

GARANCIA

KKV FEJLESZTÉS

A HAZAI PÁLYA SZABADSÁGA

- A TAKARÉKSZÖVETKEZETEK HITELPIACI TERJESZKEDÉST TERVEZNEK

interjú

Az adott pénzügyi-finanszírozási helyzetben az ügyfelek számára felértékelődik az a hitelintézet, amely független, szabadon kihelyezhető saját forrásokkal rendelkezik és hitelezési tevékenysége bővítésére törekszik. A Takarékszövetkezeti Integrációba tömörült takarékszövetkezetek ilyenek, amelyek a hitelezés terén jelentős növekedési lehetőséggel rendelkeznek. Hitelpiaci jelenlétük megalapozása céljából imázs kampányt készítenek elő. Üzleti elképzeléseik megvalósításában az intézményi kezességvállalás bővülésére is számítanak. Erről beszélgettünk Varga Antallal, az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség ügyvezető igazgatójával.

- *Hogyan jött létre az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség?*

Az első takarékszövetkezetek létrehozására 1958-ban került sor. A kezdetben nemcsak jogi értelemben, hanem az üzletpolitikát tekintve is teljesen különálló takarékszövetkezetek az 1980-as évek végére jutottak arra az elhatározásra, hogy érdekeik érvényesítéséhez szorosabban együttműködnek. Versenyképességük fokozása és tevékenységi körük bővítése érdekében 1989-ben megalapították saját bankjukat, a Magyar Takarékszövetkezeti Bankot (Takarékbank). Szakmai fejlődésük, valamint piaci helyzetük stabilizálása és országos érdekeik képviselésének összehangolása érdekében a takarékszövetkezetek 1990-ben létrehozták országos érdekképviselői szervezetüket, az Országos Takarékszövetkezeti Szövetséget (OTSZ).

- *Milyen tényezők erősítik még a takarékszövetkezetek hitelpiaci helyzetét?*

- A takarékszövetkezetek döntő hányada az úgynevezett Integrációs Szerződés aláírásával 1993-ban létrehozta a Takarékszo-

vetkezeti Integrációt. Felállították a stabilitást és a válsághelyzetek megelőzését szolgáló Országos Takarékszövetkezeti Intézményvédelmi Alapot (OTIVA). A tagintézmények ügyfeleinek biztonságát az Országos Betétvédelmi Alap intézményén túl az OTIVA által kezelt Biztonsági Tartalék Alap garantálja.

- *Közismert, hogy az utóbbi időszakban megnehezült az ügyfelek hitelfelvételi lehetősége.*

- A pénzügyi válság hatására a kereskedelmi bankok hitelezési gyakorlata sokkal szigorúbbá vált, kihelyezhető forrásaik szűkültek. Nemcsak az anyabanki forrásokhoz való hozzájutásuk lett körülményesebb, hanem az egyéb deviza forrásbevonási lehetőségük is, illetve a refinanszírozási költségek jelentősen megemelkedtek.

- *Milyen lehetőségek kínálóznak ebben a helyzetben a takarékszövetkezetek számára?*

A takarékszövetkezetek kihelyezhető forrásai a lakossági betétek gyűjtéséből

Varga Antal

származnak. Jelenleg a teljes hitelintézeti, lakossági és vállalkozói hitelállomány mintegy 3,5 százaléka jut a takarékszövetkezetekre, miközben a teljes lakossági betétállomány 15 százalékát helyezték el náluk. A takarékszövetkezetek nem kapcsolódtak be a devizahitelezésbe. Ez a korábbi években piaci hátrányt jelentett, hiszen a lakossági hitelezésben, a lakáshitel-állományban visszaszorult a szerepük. Most viszont előnnyel is jár, hiszen a devizahitelezéssel kapcsolatos gondok nem érintik őket.

A közel 130 hitelintézetet magába foglaló Takarékszövetkezeti Integráció egészét

tekintve a hitel-betét arány (a kihelyezett hitelek és a betétek egymáshoz viszonyított hányada) 50 százalék körül alakul, amely igen kedvező arány a teljes hitelintézeti szektort tekintve. Mindez azt jelenti, hogy a takarékszövetkezeteknek – több százmilliárd forintos nagyságrendben – vannak szabad, kihelyezhető forrásai, s egyúttal nemcsak lehetőségük, hanem szándékuk is van a hitelezési tevékenység bővítésére.

– Terveznek-e lépéseket, hogy a meglévő és a potenciális ügyfelek minél szélesebb körében tudatosuljanak a takarékszövetkezetekkel való együttműködésben rejlő lehetőségek?

A korábbiakban jellemzően termékcampányokat folytattunk, amelyek során

valamely hitelszövetkezeti (beruházási vagy fogyasztási) hiteltermékünket igyekeztünk megismertetni partnereinkkel. Most az OTSZ általánosabb, imázs kampányt készít elő. Az a törekvésünk, hogy szemléletesen közvetítsük a közvélemény felé a magyar takarékok, mint hitelintézetek sajátos, a kereskedelmi bankokétól eltérő, a mostani helyzetben az ügyfelek számára bővülő és kedvező együttműködési lehetőséget kínáló vonásait.

Az ügyfelek számára felértékelődik egy olyan hitelintézet szerepe, amely független, szabad forrásokkal rendelkezik, és maga dönthet annak felhasználásáról. Ugyanakkor az ügyfélnek, legyen az akár magánember vagy vállalkozás, szabadságot jelent, hogy, ha vannak ésszerű törek-

vései, életképes elképzelései, akkor hozzájuthat hitelforrásokhoz.

– Melyek lesznek a szóban forgó imázs-kampány főbb üzenetei?

A Takarékszövetkezeti Integrációban tevékenykedő hitelintézetek 100 százalékos magyar tulajdonban vannak, versenyelőnyt jelent, hogy helyzetüket nem befolyásolja egy anyabank pozíciójától való függés. A rendelkezésükre álló betétállomány, illetve alacsony hitel/betét mutató lehetővé teszi hitelkihelyezésük aktivizálását. Ez a hitelintézeti kör (126 takarékszövetkezet), amely közel 1700 bankfiókkal rendelkezik, nincs kitéve a hitelezést ma általában korlátozó tényezőknek. A pénzügyi rendszert sújtó gondoktól függetlenül saját forrásaival, saját akaratát követve kész – az ésszerű kockázatokat természetesen mérlegelő – hitelpiaci bővülésre.

A kampány fontos üzenete még a folyamatosság és az ügyfél közelség hangsúlyozása. A takarékszövetkezetek eddig is itt voltak, itt vannak, és itt is lesznek a piacra, a hazai ügyfelek kiszolgálására.

– A kampánnyal is előkészített piaci térnyerés megalapozásában milyen szerepet szánunk a kezességvállalásnak?

A takarékszövetkezeti hiteltermékekhez kapcsolódva már eddig is komoly szerepe volt az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalásának. A garanciaszervezet szerepe az adott helyzetben felértékelődik. A hitelportfolió bővülése természetesen növekvő kockázattal jár. A remélt piaci növekedés megalapozásához, biztonságosabbá tételéhez elengedhetetlen tehát az intézményi kezességvállalás hitelek mögé állítása.

A takarékszövetkezetek hitelpiaci térnyerése közös érdek, ezért a Takarékbank, az OTSZ és az Alapítvány szorosan együttműködik a piaci terjeszkedést segítő marketing tevékenység kidolgozásában és végrehajtásában. Ugyanakkor közös erőfeszítéseket teszünk a takarékbanki termékek kidolgozásában, az uniós programokhoz való csatlakozási lehetőségek feltárásában, a különféle termékek népszerűsítésében a takarékszövetkezetek és az ügyfelek felé. Együtt dolgozunk az informatikai rendszer összehangolt fejlesztésén, hogy egyszerűbb és gyorsabb legyen a hitelezés folyamata.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

valamennyi vidéki kis-, és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói:

- hitelképesség növelése,
- hitelhez jutási feltételek javítása,
- pénzügyi életképesség biztosítása.

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető:

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói:

Kezességgel biztosított összeg: **max. 1.000.000.000 Ft**

Kezességvállalás mértéke: **30% - 80%**

Futamidő: **min. 91 nap max. 25 év**

A díj fizetése: **Egyszeri, vagy évenkénti**

A díj mértéke: **a kedvezményes díj min. 0,5%; max. 2,08%**
amely függ a kezességvállalás mértékétől, a futamidőtől

A piaci díj: évi 1,8%-2,88%

amely a kezességvállalás mértékétől függ.

Zöld szám: 06-80/ 203-760 • **Telefax:** (36-1) 474-5085

1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. • 1392 Budapest, 62. Pf. 289

Honlap: www.avhga.hu • **E-mail:** office@avhga.hu

VONZÓBBÁ VÁLHAT AZ AGRÁRSZEKTOR HITELEZÉSE?

A pénzügyi-gazdasági válság következményei a magyar élelmiszergazdaságot sem kerülik el. Ám azok - a kétségtelen nehézségek ellenére - az ágazat egészére bizonyos szempontból pozitív irányba is hatnak. A jövedelmi kilátások nem romlóak, más ágazatokhoz képest nem kell drámai piacvesztéssel számolni. A szektor fokozatosan erősödő szervezettségére támaszkodva jobban kihasználhatók lehetnek a stratégiai piaci lehetőségek. Az agrárium fejlődésének viszont alapfeltétele, hogy megoldott legyen a hitelezése.

Jövedelmezőségi kilátások és piacok

A leértékelődött nemzeti valuta segít valamelyest tompítani azt, az egy évvel korábbi feszültségforrást, amit az okozott, hogy a magyar élelmiszertermelés értékesítési lehetőségei a hazai piacon szűkülnek. A forint leértékelődése nemcsak jövedelmezőbbé teszi az exportot, de mérsékli az olcsó élelmiszerimport kiszorító hatását. Így a hazai élelmiszertermelés árbevétel arányos jövedelemtartalma és a tőkearányos jövedelmezősége növekedhet. A válságot kísérő jövedelem csökkenés miatt az élelmiszer-keresletet nem fenyegeti sem itthon, sem az exportpiacokon olyan drámai visszaesés, mint a tartós fogyasztási cikkek keresletét.

Hizlalás és növénytermesztés

Mivel a 2008. őszi terményárak 45-50 százalékkal lettek kisebbek, mint korábban, enyhült az a feszültség, hogy a magyar sertéshizlalás még a hazai szükségletek mértékéig sem volt fenntartható gazdaságosan. A gabona árcsökkenés az olcsó importverseny némi visszaszorulásával együtt lehetővé teszi, hogy a mezőgazdaságban meghatározó szerepű hizlaló ágazatok bizonyos szereplői nyereségesek legyenek. A hizlalás általános hatékonysági és piaci problémái azonban nem oldódnak meg.

A jelentős árviszaesés miatt a szántóföldi termelők jövedelem várakozásai kétségtelenül nem váltak be. Ez mégsem jelenti azt, hogy a szántóföldi gazdaságok jövedelme érdemben csökkent volna. Az ár-

mérséklődést ellensúlyozzák a 2008-ban 60-100 százalékkal megnövekedett hozamok és a földalapú támogatás. Készletezésük piaci megfontolásokból megnőtt, ám a jelek szerint a 2009. évi termés értékesítése megoldhatónak látszik.

Mezőgazdasági beruházások

Az uniós támogatások miatt bővülnek a mezőgazdasági beruházások. Azok zöme azt célozza, hogy a magyar élelmiszer vertikumok (elsősorban a gabona-hús szektor) utóbbi években való háttérbe szorulását vissza lehessen fordítani. Az állattartás korszerűsítését, a környezetvédelemnek való megfelelést, a hálózatos együttműködést segítő logisztikai rendszerek fejlesztését a futó támogatási programok azért állítják előtérbe, hogy Magyarország előnyét a gabonatermelésben ne csak a nyersanyagexportban, hanem a nagyobb hozzáadott értékű feldolgozott termékek esetében is érvényesíteni lehessen. A kertészeti szakágazatokban a gyümölcsstermelésre és egyes zöldségfélék termelésére építve szintén lennének a magyar agrárszektornak stratégiai piaci lehetőségei. A pénzügyi, finanszírozási problémák - a banki hitelezés akadozása, elhúzódása és szigorodása - miatt azonban számos támogatásban részesült fejlesztési projekt megkezdése késik. Ugyanakkor a gazdálkodók forgóeszközfinanszírozási gondokkal is küszködnek.

A magyar agrárágazat javuló szervezettsége

Az elmúlt másfél évtized folyamán a hazai mezőgazdasági, élelmiszeripari termelés és termékforgalmazás, a fejlett országok élelmiszer-gazdasági rendjéhez hasonlóan, növekvő hányadban tartós kapcsolatokban élő hálózatokba rendeződött. A feldolgozásra kerülő mezőgazdasági

termékek termelése a szabványosítható termékek (például gabona, sertés, baromfi, olajos növény, dohány stb.) esetében koncentráltabb, a kertészeti termékeknel pedig előrehaladt a szövetkezeti, vagy termeltető vállalkozás által kézben tartott termelői bokrokba rendeződés. A mezőgazdasági termelők integrálását végző szervezetek és ügynökök részben megoldják mindazt a kockázatelemzést és felügyelet, amelyet a hitelező bankok szoktak elvégezni. Ennek ellenére az agrárágazat továbbra sem mentes az esetleges piaci zavaroktól, részpiaci feszültségektől.

Összefonódás a hitelrendszerrel

Ma a mezőgazdasági forgóeszközök felét és az élelmiszeripari forgóeszközök - szakágazattól függően - 65-80 százalékát a hitelintézetek finanszírozzák. A cégek saját tőkéje nagyobb hányadban a beruházásokat, illetve a kereskedelmi célú készletképzést szolgálja. Az agrárágazat a kínálkozó piaci lehetőségeket, árelőnyöket akkor tudja kihasználni, ha a termelés és a feldolgozás ritmusához igazodó banki finanszírozást biztosítani lehet. A szektor pozíciója ma kiegyensúlyozottabb, mint az építőipar és a feldolgozóipar legtöbb ágazatáé. Majd minden élelmiszer-gazdasági vertikum ma nagyobb biztonságban van a piacon, mint a korábbi években. Kedvező jel, hogy a bankok az agrárágazatot a válság által kevésbé sújtottak látják, és nyitottan viszonyulnak hozzá: úgy vélik, az agrárcégek viszonylag stabil piacokkal, rendszerint megfelelő fedezetekkel rendelkeznek, hiteltörlesztési fegyelmük pedig általában jó. Az agrárszektor a banki portfólió jobb minőségű részei közé tartozik, amelynek bővítése számos bank esetében a kiemelt célok között szerepel.

NEHEZEN INDULT, DE SIKERÜLT

Egyszerű történet: Tyukász Ferenc társával együtt céget vásárolt. A valóság azonban nem ilyen egyszerű, mert a cégnek ára van, amit ki kell fizetni, ahhoz viszont hitelre van szükség. Hitelt pedig, vagy kap az ember, vagy nem. Ha kap, fedezet szükséges ami, vagy van, vagy nincs. Jelen esetben nem volt elegendő. Ekkor valakinek kezességet kell vállalni. Ez egyből sikerült. Utána pályázni kell, amihez – ha valóban nyerni akar – profi tanácsadó szükséges. Mindezek összeszervezéséhez pedig jártasság, információ kell. Szóval ennyi.

Tyukász Ferenc élete során sok emberrel találkozott. Találkozhatott is, hiszen az volt a dolga, hogy nagy integrátorok alkalmazottjaként szervezze a termelést és a kereskedelmet. Tíz évig volt az IKR területi képviselője, most pedig a bajai Innova Agro Kft. munkatársaként szervezi a növénytermesztést, a termények értékesítését, illetve másik oldalon a gépértékesítést. Mindezt nagyon fontosnak tartja: emberekkel találkozni, kapcsolatot tartani, naprakészen tájékozottnak lenni.

– Igyekszem mindenről tájékozódni – mondja Tyukász Ferenc. – Így találtam rá a Kun Inveszt Kft-re, amelyet az immár nyugdíjas tulajdonosok el akartak adni. Összesen 200 hektár szántó, 50 hektár legelő, s egy telep. A terület fekvése, adottságai, és a fejlesztés lehetősége bizony megmozgatta a fantáziám. Egy tár-

sammal elhatároztuk, hogy megvesszük a céget. Természetes, hogy az emberben rögtön az merül fel, hogy miből. Én nem féltém annyira a pénzügyi kérdésektől, mert főállásomban, az Innova Agro munkatársaként hallottam az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány intézményi kezességéről. Azután láttam a televízióban és az újságokban is olvastam, hogy az Alapítvány célja elsősorban a kis- és középvállalkozások segítése. Gondoltam, ha a sikeres gazdálkodás elérhető a nagy integrátornál, ezt meg lehet tenni a mi kis cégünk esetében is.

Végül is jól gondolta Tyukász Ferenc, de kezességet csak a hitelhez lehet adni. A hitel pedig nehezen sikeredett. Erről a következőkben fogalmazta meg a véleményét.

Tyukász Ferenc

– Először a nagy kereskedelmi bankokhoz fordultam. Ismertek, mert az integrátori munkám révén kapcsolatban voltam velük. Fogadtak, elmondtam a terveimet, ők pedig a feltételeiket, úgy éreztem, mintha vonakodnának, de mondták, majd értesítenek, és nem történt semmi. A számlavezető bankomnál is jártam, gondoltam, ismernek, talán több sikerem lesz. Ők sem küldtek el, de nem is hívtak újabb tárgyalásra. Egy közeli ismerős, aki bankban dolgozik, felvilágosított, hogy a hitel, amit kérek, nem akkora, hogy szívesen foglalkozzanak vele a bankok, ennél jóval nagyobb pénzeket szeretnek kihelyezni. Már kezdett kútba esni a dolog, amikor véletlen szerencse folytán, ismerősök ajánlására és egy hirdetési kampány hatására rátaláltam a kecskeméti Fókusz Takarékszövetkezetre.

Itt aztán megfordult a világ. Mintha nem is ugyanabban a közegben lennénk: már az első megbeszélésen a megye térképén megnézték a vállalkozás helyét, meghallgatták a terveimet, s rögtön mellé álltak az ügynek. Ezt követően kiszámoltuk, hogy évente miként képződnek az árbevételek, együtt terveztünk, gondolkodtunk. Csak annyit tudok mondani, hogy pozitív emberi hozzáállást tapasztaltam a takarékszövetkezetben. Így kerülhetett képbe az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány is, illetve annak gazdasági, pénzügyi tanácsadó szervezete. Jó érzés volt, hogy szinte közösen kezdtük összerakni a gazdaságot, különösen a pénzügyi gaz-

Mezőgazdasági szaktanácsadás

- A szaktanácsadás keretében megszerzett információk a bevezetésre kerülő egyetemes támogatási rendszer (SPS) igénybevételének alapját fogják képezni. Az így megszerzett ismeretek, környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növényegészségügyi, valamint állatjóléti követelmények biztosításához elengedhetetlenül szükségesek.
- A gazdálkodó az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-n – mint Területi Szaktanácsadási Központon (TSZK) – keresztül a szaktanácsadásra fordított összeg 80%-át, maximum 700 euronak megfelelő forintösszeget, vissza nem térítendő támogatásként visszaigényelhet.
- A mezőgazdasági szaktanácsadás keretében a gazdálkodó ügyfélorientált pénzügyi tanácsadást is igénybe vehet, ha fejlesztési elképzelését részben vagy egészben hiteltől kívánja finanszírozni. A fejlesztés és a vállalkozás adottságainak ismeretében az AVHA Kft. segítséget nyújt a legmegfelelőbb finanszírozási megoldás kialakításában.

Érdeklődni lehet az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-nél:

Kék számon: 06-40/200-771 Faxon: 06-1/373-8455 E-mail címen: tanacsadas@avhakft.hu

dálkodást. Ez a háttér nekem nagy megnyugvást és biztonságot ad.

Zárójelben azért hadd jegyezzem meg, hogy végképp nem értem egyes nagy kereskedelmi bankok hitelpolitikáját. Ha kevés számú, óriási összegű hitelt helyeznek ki, akkor, ha abból csak egy is beborul, a bank igencsak észreveszi, de ha mondjuk száz kisebb hitelt ad, és tíz bebukik, még mindig marad kilencven jó ügyfele. Én így látom, mint egyszerű gazdálkodó, aki agrármérnök és számviteli főiskolát végzett. Lehet, hogy a válság hatására változik az ő hozzáállásuk is, mert az egykori számlavezető bankomtól most hívtak, kérdezvén: „milyen hitelről is lenne szó?”, amire csak azt válaszolhattam, hogy a tárgyalásunk óta pont egy év telt el, s már nem kell a hitel, megkaptam mástól.

Amint Tyukász Ferenc fogalmazott, „összeszerakták” a vállalkozást, a takarékszövetkezet, a garancia szervezet, és az AVHA Kft. tanácsadói, s már indították is az Új Magyarország Vidékfejlesztési program keretében az öntözésfejlesztési pályázatot is, amely befogadásáról a közelmúltban kapott értesítést a vállalkozó. A gazdaság területét kettészeli a főcsatorna, ezt nem kihasználni bűn volna. Önként adja magát az intenzív, öntözéses gazdálkodás. Aránylag kisebb beruházással száz hektár öntözhetővé tehető. A tanácsadó cég elkészítette a 18 millió forintba kerülő beruházás pályázatát. Az első lépcsőben

AVHA

**SZOLGÁLTATÓ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.**

a kis- és középvállalkozások, valamint gazdálkodók számára tájékoztatást nyújt:

- az aktuális támogatási lehetőségekről,
- a kedvezményes hitel- és garanciakonstrukciókról, valamint
- segítséget nyújt beruházások tervezésében, megvalósításában.

Ingyenes telefonos és személyes konzultációs lehetőségek, tájékoztató anyagok megküldése.

Kedvezményes feltételek szerint igénybe vehetők:

- üzletviteli tanácsadás,
- mezőgazdasági szaktanácsadás,
- hitelkérelmek összeállítása,
- pályázati tanácsadás.

Hívja a 06-40-200-771 kék számot, vagy keressen minket a tanacsadas@avhakft.hu e-mail címen

– 40%-os támogatás mellett – két nagydobot, illetve szivattyúkat vásárolnak, azután szakaszosan húszhektáros egységekben fejlesztik a területet. Végül száz hektár lesz öntözhető.

– Már az idén lett volna igény a kecskeméti Univer részéről szabadföldi paradicsomra, de a pályázat időbeni elhúzódása miatt az első évben nem terveztünk víz-igényes kultúrákat termelni. Cukorrépára szerződünk a Kaposvári Cukorgyárral, e mellett búzát, sörárpat, napraforgót, szóját termelünk. Bár ezen a területen mi-

nőségi búzatermeléssel is jó jövedelmet lehet elérni, mi úgy látjuk, hogy a hitel visszafizetés teljes biztonságát egy víz-igényesebb, intenzív termelés teremtheti meg. Ezért tervezzük azt, hogy jövőre az immár nagyhírű kecskeméti Univer Product Zrt-nek termelnénk paradicsomot. Először húsz hektáron próbálkozunk öntözéses szántóföldi paradicsommal, s ha siker koronázza a tevékenységünket, akkor tovább megyünk ebbe az irányba. A másik irány – terveink szerint – a vetőmagtermesztés. E téren is az értékesebb termék előállítását a célunk.

AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÉPTÁVÚ AGRÁRKILÁTÁSAI

A nemzetközi gazdasági válság rövid távú negatív hatásai ellenére, középtávon viszonylag kedvezőek az Európai Unió kilátásai a mezőgazdaság területén - állapította meg az Európai Bizottság 2015-ig előretekintő tanulmánya.

Az Európai Bizottság elemzése szerint az agrárágazatban a kiemelkedően jónak tartott 2007-es évihez képest - uniós szinten - 2015-re reálértéken 7-8 százalékkal fog bővülni a jövedelem. A fokozatosan növekvő uniós támogatások révén a legtöbb csatlakozott 12 országban pedig több, mint 40 százalékos reáljövedelem emelkedés várható. Az uniós végrehajtó testület ugyanakkor azt is kiemelte, hogy a nemzetközi gazdasági helyzet, a piaci fejlemények, a technológiai fejlődés, valamint az időjárás feltételek nehezen prognosztizálható változásai miatt az előrejelzésnek számos kockázati tényezővel is számolnia kell.

A pénzügyi előrejelzések alapján a bizottsági agrárelmzés az Európai Unió egésze szintjén 2009-ben még 1,8 százalékos gazdasági (GDP) visszaeséssel kalkulál, de 2010-ben már 0,5 százalékos GDP emelkedéssel számol. A jelentés megállapítja, hogy a mezőgazdaság más ágazatoknál általában ellenállóbb a gazdasági válság hatásaival (kilengéseivel) szemben, de a jelenlegi krízisnek rövidtávon minden biztonnyal jelentős következményei lesznek az élelmiszer kereslet változására, és az agrárbevételek alakulására is.

A csökkenő vásárlóerő miatt 2009-ben - és talán még jövőre is - egyes ágazatok-

ban (például a hús-, vagy a tejágazatban) a kereslet visszaesése várható, más területeken viszont bizonyos növekedésre lehet számítani. Az egyes szektorokat vizsgálva a bizottsági tanulmány azt állapította meg, hogy a gabonaágazatban rövidtávon korlátozott keresletemelkedés várható, középtávon pedig viszonylag kiegyensúlyozott piaci viszonyok jöhetnek létre a jelenlegi uniós agrárpolitika folytatása mellett. A húspiacon a kereslet már 2008-ban is csökkent, s idén várhatóan tovább esik. Az előttünk álló években azonban, elsősorban a baromfi- és a sertéspiacon néhány százalékos növekedés várható. A tejtermék esetében a mostani átmeneti keresletcsökkenést egy-két éven belül fokozatos bővülés követi majd.

AZ UNIÓS CUKORÁGAZAT REFORMJA

Az Európai Bizottság sikeresnek tartja az európai uniós cukorágazat három évvel ezelőtt megkezdett reformját. Ennek eredményeként a tagországok 2006 és 2009 között összesen 5,8 millió tonna cukorkvótáról mondtak el. A teljes termelési kvóta 14 millió tonnára csökkent, ebből 13,3 millió tonna a cukor, a többi izoglükóz. A program végrehajtását uniós források is segítik.

Az Európai Unió cukortermelése napjainkban már a kedvező agronómiai feltételekkel rendelkező 18 tagállamban összpontosul. A reform előtt 23 országban állítottak elő cukrot. A cukorgyártás csaknem 70 százaléka a 7 legnagyobb termelő tagállamra esik. A versenyképes és fenntartható uniós cukoripar megteremtésére irányuló reformcélnek megfelelően a cukorárak csökkentek.

Magyarország 2007 óta összesen mintegy 300 ezer tonnányi cukorkvótáról mondott le. A 2009-2010-es piaci évben hazánk 105 ezer tonna cukor- és 220 ezer tonna izoglükóz-kvótával rendelkezik. Ez utóbbiból Magyarországa a legnagyobb kvóta az unióban. Tavaly a hazai cukorrépatermő terület a termelők kezdeményezésére az előző évi 22 százaléka csökkent. A jó gabonaárak miatt elérhető magas jövedelmek csábítása, illetve az uniós kompen-

zációs támogatás hatására a répatermelők felhagytak a cukorrépa-termeléssel, és felmondták a cukorgyárakkal kötött a szerződéseiket. 2009-ben már csak a kaposvári cukorgyár működik.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében rövidesen újraelkezési támogatást kapnak a bezárt hazai cukorgyárak egykori dolgozói, beszállítói, kiszolgálói: 12,5 milliárd forint közösségi forráshoz lehet majd hozzájutni. A kérelmek beadása 2009 nyarán kezdődik. A rendelkezésre álló támogatási forrást az alternatív mezőgazdasági tevékenységek fejlesztésére, szakképzésre, vidékfejlesztésre (a mikro- és kisvállalkozások segítésére) lehet majd felhasználni.

AZ ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM 2009. ÉVI KILÁTÁSAI (ÚMVP)

A 2007-2008. évben lezárult az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) végrehajtásának első fázisa. Ennek során (a programban szereplő 58 jogcímből) több ütemben, 32 jogcím került meghirdetésre. A különféle kiírásokra közel 56 ezer pályázatot nyújtottak be. A kérelmek alapján eddig mintegy 430 milliárd forintnyi támogatás került megítélésre, amely hozzávetőlegesen harmada - a 2007 és 2013 között végrehajtásra kerülő - ÚMVP teljes támogatási keretének. A kifizetett támogatások összege meghaladta a 100 milliárd forintot. A jelenlegi ismeretek alapján, az alábbiakban összefoglaljuk az ÚMVP folytatásának 2009. évi kilátásait.

Tekintettel a korábban megnyitott nagyszámú ÚMVP támogatási konstrukcióra, a 2009. év egyik kiemelt feladata a már benyújtott támogatási kérelmek feldolgozása, illetve a megítélt támogatásokhoz kapcsolódva a kifizetések gördülékeny bonyolítása.

Az ÚMVP második szakasza keretében 2009-ben több, korábban még meghirdetésre nem került jogcím elindítását tervezik. Ezek az agrár-környezetgazdálkodási, a Leader, a GazdaNet, a vetőmagszárítók korszerűsítését, a kiskapacitású nyerseszusz üzemek fejlesztését, az olajsajtólók beruházásait segítő támogatási programok. Ebben az évben esedékes a Nemzeti

Diverzifikációs Program, amely a cukoripari szerkezetátalakításhoz kapcsolódik. 2009-ben kerülnek megnyitásra a Halászati Operatív Program intézkedései is.

Mivel az ÚMVP I. tengelye keretében már meghirdetett jogcímek (például a kertészet, növénytermesztés létesítményei fejlesztése, biomassza kazánok beszerzése, erdészeti gépek vásárlása, mezőgazdasági termékek értéknövelése, gyümölcsültetvények telepítése) esetében a nyertes pályázati fejlesztések jelentős része 2009-ben valósul meg, új támogatási kérelmek benyújtására a következő hónapokban valószínűleg nem nyílik lehetőség.

A II. tengely már meghirdetett jogcím-rendeletei szerint folytatódnak az alábbi támogatási konstrukciók: kedvezőtlen adottságú területeken történő gazdálkodás kompenzációs támogatása; mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtandó támogatás; Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodás kompenzációs támogatása. Várhatóan az év közepén nyílik meg az Agrár-környezetgazdálkodási jogcím több célprogramja, és a nem termelő mezőgazdasági beruházások támogatási konstrukciója.

A III. és IV. tengelyek esetében elindul a LEADER jogcím végrehajtása. A falumegújítás, a mikrovállalkozások és a turisztikai tevékenységek fejlesztése, a vidéki örökségek megőrzése jogcímekre előreláthatólag az őszi hónapokban lehet majd újra támogatási kérelmet benyújtani, amelyhez a KKV szektorba tartozó kedvezményezettek a Takarékbank Zrt. és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány közös termékeit is igénybe vehetik.

A PÁLYÁZATI KIFIZETÉSI KÉRELMEK ELLENŐRZÉSÉNEK TAPASZTALATAI (ÚMVP)

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) megkezdte a 2008. szeptemberében benyújtott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) pályázati kifizetési kérelmek helyszíni ellenőrzését. Az ellenőrök alapvetően segíteni igyekeznek a nyertes pályázóknak, de alaposan megvizsgálják a kifizetés feltételeinek meglétét. A már nyertes pályázók, illetve a leendő nyertesek számára is érdemes összefoglalni, hogy az MVH tapasztalatai és közlése szerint melyek a leggyakrabban előforduló hibák.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) a támogatások kifizetésének ellenőrzésekor a nyertes gazdálkodókkal való együttműködésre és azok segítségére törekszik, s nem a szankcionálás a célja. A hivatal tapasztalatai alapján a leggyakrabban elkövetett hibák, hiányosságok az alábbiak:

1. A számlához tartozó – a számla ellenértékének kifizetést igazoló - banki kivonatokon a bankok sok esetben hibás számlaszámot adtak meg, ami ellenőrzéskor szankciót von maga után. Ezért célszerű, hogy a nyertes pályázó könyvelője minden esetben győződjön meg arról, hogy a kivonat a megfelelő számot tartalmazza-e.

2. A beépített technológiai berendezések (például helyszínen szerelt ketrecek, sorok,

tartályok stb.) esetében a szállító gyakran nem ad meg minden az ellenőrzéshez szükséges adatot és dokumentumot. Ilyenek a gyártási időt igazoló dokumentum, a garancialevél, a megfelelőségi és minőségi bizonyítvány. A kedvezményezett pályázóknak ezeket feltétlenül be kell szerezniük a szállítóktól.

3. A megvásárolt, és üzembe helyezett gépek, berendezések ellenőrzésekor nemegyszer problémát okoz, hogy azokon nincs feltüntetve a gyártási szám és időpont. A gépek megvételekor, de az ellenőrzés előtt mindenképpen célszerű meg-

kérdezni ezt a szállítóktól és feltüntetni az adatokat a gépeken.

4. Építési beruházások esetén akadt rá példa, hogy a generálkivitelező arra hivatkozva, hogy a szerződés átalánydíjas teljesítésre vonatkozik, nem volt hajlandó felmérési naplót, szállítóleveleket (például sóderről, szigetelőanyagokról stb.), illetve egyéb dokumentumokat (például tűzvédelmi minősítésről) a megrendelőnek kiadni. Ezek nélkül az MVH nem tudja elvégezni a helyszíni ellenőrzést, így a pályázóknak feltétlenül ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy ezek a dokumentumok átadásra kerüljenek.

5. Az építési beruházásoknál szükséges bemutatni mind a műszaki vezető, mind pedig a műszaki ellenőr szerződésének eredeti példányát, és a végzettségüket (a nyilvántartásba vételüket és számukat) igazoló dokumentumokat is. Fenti követelményeknek számos pályázó nem tudott megfelelni.

Az MVH azt tanácsolja a nyertes pályázóknak, hogy addig ne fizessék ki a teljes beszerzési árat, vagy vállalkozási díjat, amíg az összes ellenőrzéshez szükséges dokumentumot meg nem kapják a szállítótól, vagy szolgáltatótól.

Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram

A pénzügyi válság miatt a vállalkozások forgóeszköz hitelezése is megnehezült, amely komoly akadályokat gördít a gazdálkodás folyamatos szervezése és finanszírozása elé. Ezen igyekszik segíteni a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. és a Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. által biztosított forrásokra támaszkodó Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram. A program keretében felvett hitelekhez igénybe vehető az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes és gyorsított eljárással elérhető készfizető kezességvállalása.

TECHNOLÓGIAFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATOK (GOP/KMOP)

A Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP), illetve a Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP) keretében 2009. februárjától ismét meghirdetésre került több technológiafejlesztési támogatási pályázat. Egyes pályázatok esetében 2009. március végéig, más pályázatok esetében 2009. április, vagy május elejéig nyílik lehetőség a támogatási kérelmek benyújtására. Akad olyan konstrukció is, amelynél 2009. december 31-éig tart a pályázási időszak. Az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft. szakértői közreműködést vállalnak a pályázati dokumentáció elkészítésében.

GOP-2009-2.1.1/B és KMOP-2009-1.2.1/B Komplex vállalati technológia fejlesztés mikro-, kis- és középvállalkozások számára
A pályázat célja a mikro-, kis- és középvállalkozásoknál alkalmazott műszaki technológiai színvonal javításának érdekében komplex vállalkozásfejlesztés végrehajtása: a vállalkozások innovációs, adaptációs képességének erősítése; az előállított hozzáadott érték növelése; a környezetvédelmi, energia- és anyagtakarékosság és a piacra jutás segítése révén. Pályázat beadási időszak: GOP-2009-2.1.1/B 2009. február 23. és 2009. április 10. között; KMOP-2009-1.2.1/B 2009. február 23. és 2009. március 30. között.

GOP-2009-2.1.2/B Komplex beruházások támogatása a komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségekben mikro-, kis- és középvállalkozások számára

A pályázat célja a leghátrányosabb helyzetű kistérségek mikro-, kis- és középvállalkozásai beruházásainak segítése. Pályázat beadási időszak: 2009. február 23. és 2009. március 30. között.

GOP-2009-2.1.1/C Komplex vállalati technológia fejlesztés

A pályázat célja a vállalkozások komplex technológiai fejlesztésének segítése. Pályázat beadási időszak: 2009. március 30. és 2009. május 5. között.

GOP-2009-2.1.2/C Komplex beruházások támogatása a komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségekben

A pályázat célja a leghátrányosabb helyzetű kistérségek vállalkozásai beruházásainak segítése. Pályázat beadási időszak: 2009. március 30. és 2009. május 5. között.

GOP-2009-2.1.1/A és KMOP-2009-1.2.1/A Mikro-, kis-, és középvállalkozások technológiai fejlesztése

A pályázat célja a mikro-, kis- és középvállalkozások jövedelemtermelő képességének növelése a technológia fejlesztésén, korszerűsítésén keresztül. Pályázat beadási időszak: 2009. február 13. és 2009. december 31. között.

GARANCIA

az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány
időszaki kiadványa
(Megjelenik az agrárlapok mellékletként)

Felelős kiadó: Ulrich Anikó
Szerkesztő bizottság: Fertő Imre, Herczegh András,
Lengyel Zoltán, Mohácsi Kálmán, Ulrich Anikó
Szerkesztőségi titkár: Székely Ágnes
Szerkesztőség: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20.
Telefon: (1) 373-8481,
Ingyenesen hívható zöld szám: (80) 203-760
Fax: (1) 373-8455
Stúdió: Armadillo Design Kft.
1045 Budapest, Berni u.1.
Nyomja: Veszprémi Nyomda Zrt.
8201 Veszprém, Órház u.38.